

K zlatim zvezdicam.

Dolagoma se je nagibalo solnce k goram. Prijetna sapa je zavela čez zemljo, ki se je kopala ves dan v gorkih žarkih poletja; širni gozdovi so šumeli daleč naokrog; na polju so se sklanjale visoke trave, in bujna žita so valovila . . .

Skozi širni, gosto zarasli gozd je šla deklica trudnih izmučenih lic in objokanih oči. Njena obleka je bila na mestih raztrgana, lasje so ji bili razpleteni in so padali neredno na nežne rame. Počasi in s trudnimi stopinjami je stopala naprej in z velikimi, plašnimi očmi se je ozirala okrog.

Tuintam se je pasla za grmom plaha srna. Ko je zaslišala človeške stopinje, je dvignila glavo in pogledala z začudenimi očmi prihajajočo deklico. Gledala jo je in se ni ustrašila, temveč mislila si je: „Ej, deklica mala, sirota uboga, kaj pa ti iščeš po temnem, samotnem lesovju?“ — Zrla je za njo, dokler ni izginila deklica v grmovju.

Deklica je šla naprej, vedno naprej . . . Ozirala se je v vrhove stoletnih hrastov, ki so šumeli glasno; gledala je v široko grmovje, ki se je širilo kraj ozke steze, in si otrla tupatam svetlo solzo z lic. Ni je bilo prijazne človeške duše daleč naokrog, ki bi jo vprašala s sočutnim glasom: „Deklica mala, sirota uboga, kaj pa te žali, da ti kapljejo solzice z modrih očk?“ . . . Tišina daleč naokrog; le neprijazni veter šumi med vrhovi smrek in jih pripogiblje srdito, kot da bi jih hotel streti. Le kaka divja žival obstane za hip začudeno pred njo, a pobegne potem plaho v grmovje . . .

Deklica je prišla do mahovite tratè. Utrujena je padla na mehka tla in se zazrla z rosnim očesom v sinje nebo, ki je bilo modro in jasno kot ribje oko. Z roko si je podprla glavo in je vzdihnila glasno:

„Ah, moj Bog, kam sem zašla?“

A nihče ji ni odgovoril — le zeleni listi so šumeli na širokih hrastih nerazumljive besede. Deklica

je zaplakala na novo in je sklenila bele, drobne ročice. Oči je povabila in je strmela brezizrazno v zeleni mah . . . Tedaj pa je zakril mogočen, siv oblak tisti košček neba, ki ga je mogla videti s trate; hipoma se je zatemnil gozd in deklica je pogledala nehote kvišku.

Zazdelo se ji je, da se je ločilo od tistega velikega sivega oblaka nekaj blestečega, svetlega, in zazdelo se ji je, da je to zlata ptičica. Pozorno je uprla svoj pogled na sinje višave in nehala je jokati. Tista zlata ptičica pa je postajala vedno večja, razločnejša in svetlejša, in je plavala v ravni črti od oblaka proti gozdu. Deklica je zatisnila za hip oči; začelo se ji je bleščati, kakor da bi bila gledala naravnost v solnce.

Ko je spet odprla oči in je pogledala nakvišku, je vzkliknila od začudenja. Le nekaj nad gozdom je plavala ona zlata ptičica, — a to ni bila ptičica, to je bilo gotovo nebeško bitje. Srebrno, dolgo oblačilo je obdajalo to nadzemsko prikazen; veliki, zlati lasje so se ji igrali v mehkih kodrih na glavi; oči so ji bile modre in jasne kakor nebo v lepi zimski noči, a ob straneh so ji šumela srebrna krila.

„Angel . . . Angel“, je vztrepetala deklica. Padla je na kolena, sklenila ročici in gledala v strahu v tla. Ni se upala več ozreti v nebeškega angela, tako krasen, tako svetel je bil. —

Prešel je hip, poln pričakovanja — in tedaj je zašumelo kraj nje. Začutila je mehko sapo, ki ji je dehnila v lice, začutila je gorko roko na glavi, a ona je zaprla oči in je vztrepetala še bolj.

„Deklica mala, sirota uboga, ne povešaj oči, ampak poglej me — jaz sem tvoj prijatelj“, je zaslišala kraj sebe. In ta glas je bil tako mil, tako prijazen, da je morala dvigniti oči . . . Zagledala je pred sabo angela božjega. Njegov obraz je bil svetel, in gledal jo je tako prijazno in sočutno, da jo je minil ves strah.

„Oh, angel božji, usmili se me“, je zajecjlala deklica in dvigala ročice. „Usmili se me . . .“

Angel božji jo je pobožal po bledih licih in ji govoril s sladkim glasom: „Ne boj se me, deklica

mala, sirota uboga, ampak povej mi, zakaj plakaš sredi divjega gozda?“

„Oh, nimam kam iti . . . nimam očeta ne mamice“, je vzdihnila deklica, in oči so se ji porosile. Angel se je vsedel na mah in je rekel deklici, naj se vsede tudi ona; potem pa jo je pobožal po laseh in jo vprašal: „Kako ti je ime?“

„Gizela“, je odvrnila deklica in se vsedla kraj božjega krilatca, katerega se ni več bala.

„Povej mi, zakaj si tako sama sredi gozda, Gizela?“ jo je vprašal angel.

Gizela se je ozrla v njegove oči in je začela pripovedovati:

„Glej, danes zjutraj so pokopali našo Rožico — mojo sestrico. Umrla je in pustila mene samo tu na zemljici. Ko so jo položili moške v rakev in so jo vzdignili na rame, sem šla jokaje za njo. A tam na pokopališču so jo spustili v veliko jamo in so jo zasuili s črno prstjo — našo ljubo Rožico . . . In hudobni ljudje so rekli, da je ne vidim nikoli več . . . Jaz pa sem klečala na gomili, jokala in klicala: ‚Rožica, Rožica, pridi in vzemi me s seboj!‘ . . . A Rožice ni bilo — prišli so hudobni ljudje in so me odstranili s predragega kraja. In šla sem v gozd naprej, vedno naprej, da poiščem stezico, ki me popelje v nebesa, kjer so oče, mamica in Rožica.“

Gizela je utihnila za hip in se je zamislila v nebeško stezico, ki jo pelje v nebesa.

„Glej, angel božji, jaz nisem poznala našega dobrega očeta; kajti dolgo, dolgo je že, odkar so odplavali k zlatim zvezdicam. A mamica in Rožica sta mi pravili toliko lepega o njih, da jih imam rada, tako rada, kod da bi jih gledala še zdaj. ‚Gizela, moliva za dobrega ateja,‘ so mi rekli večkrat mama. In molila sem in želela, da bi mogla pohiteti tja gori k zvezdicam, kjer bivajo zdaj, da bi jih poznala . . . Bila sem stara osem let; kajti hodila sem že drugo leto v šolo — in tedaj so odšli tudi mamica k očetu k zlatim zvezdicam.

Neko jutro sem vstala in se začudila, zakaj da mamice ne vidim v kuhinji. Šla sem nazaj v sobico

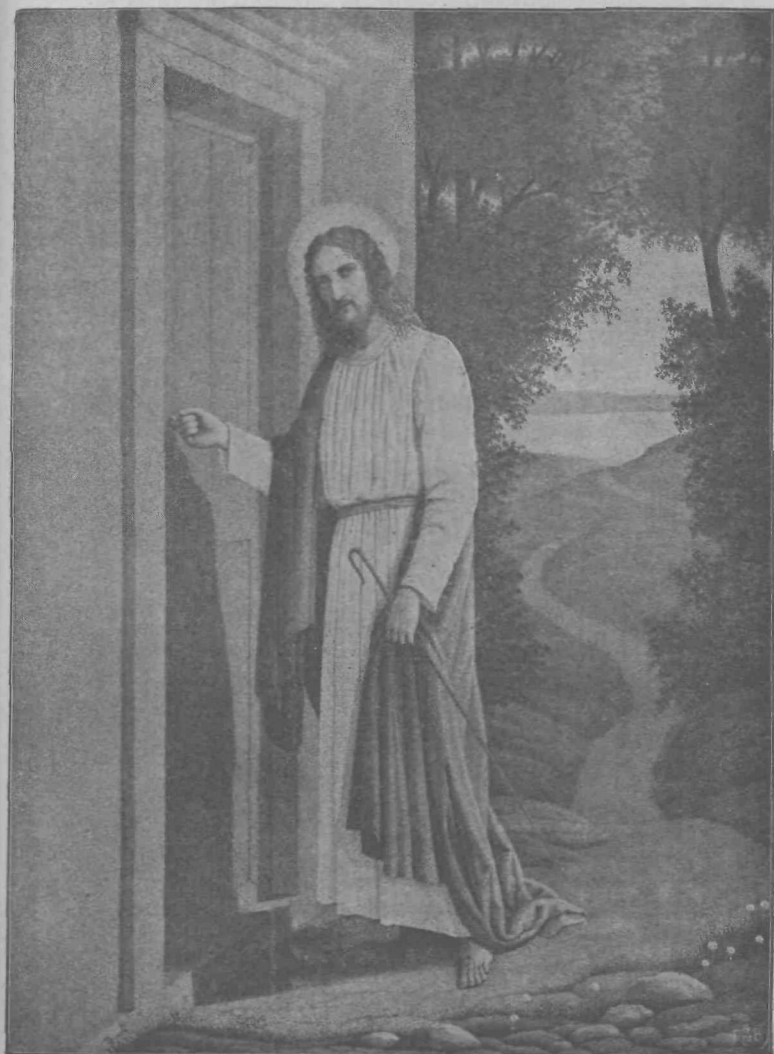
in sem videla mamico v postelji. Rekli so, da so malo bolni. A ležali so dolgo, dolgo . . . In moja sestra Rožica, ki je bila takrat stara osemnajst let, je hodila bleda in objokana po hiši, in večkrat sem jo slišala, kako je vzdihovala na skrivnem: „O, Bog, kaj bo, kaj bo?“ . . . Bilo že ni vsakdanjega kruha v hiši, in dostikrat sem morala lačna v postelj. A nisem tožila, še vesela sem bila, če nisem jedla; samo da sem mogla postreči s tem ljubi, bolni mamici . . .

In neki večer me je peljala Rožica k bolni mamici. In pogledali so me in rekli smehljaje: „Gizela, bodi pridna in moli rada“ . . . Nato so utihnili mamica in zaprli oči . . . Čez nekaj trenutkov pa je zaplakala Rožica obupno in stekla k omari po svečo, da jo prižge . . . Zaplakala sem tudi jaz in gledala mamici v oči. A le enkrat so jih odprli in me pogledali tako žalostno, da se nisem mogla več zdržati. Padla sem na kolena, prijela mamico za roko — a ta je bila trda, mrzla . . . Takrat so odšli tudi mamica k očetu k zlatim zvezdicam . . .

Bili sva z Rožico sami. Jaz sem še vedno hodila v šolo, a Rožica je delala na polju. Bila sem žalostna, odkar sem izgubila zlato mamó; a Rožica me je tolažila in skrbela zame. A sama je bila bleda in potrta, ko je odhajala zjutraj na delo, ko je zvečer prihajala z dela . . . Revica, delala je trdo, da je preživela sebe in mene. Hotela sem, da bi ji bila pomagala, a ni mi pustila.

Ko sem šla neko popoldne iz šole, me je dražila sosedova Stanka vso pot. Rekla sem ji besedo nazaj, a tedaj je postala jezna in me zmerjala še bolj. „Ti beračica“, je rekla, „ti bodi tiho, drugače bom povedala našemu očetu, in spodili bodo tebe in tvojo beraško Rožico na cesto! Kar tiho bodi, pa dolg plačaj, beračica!“

Zbolele so me te besede in zvečer sem povedala vse Rožici. Ta mi je rekla, naj se nikari ne menim za Stankine besede. Smehljala se je; a vkljub temu sem zapazila, da so ji postale oči solzne. In tisto noč nisem mogla spati skoro nič. Rožica je sedela pri mizi in je šivala. Mislila je, da spim kakor po navadi; a jaz sem

Glej, stojim pri vratih in trkam.

Skriv. raz. 3, 30.

jo gledala neprestano. Biti je moralo že pozno, ko zaslišim, kako ihti pritajeno. Skočila sem s postelje in se je oklenila okrog vratu.

In tedaj sva jokali obe . . . „Gizela, ti ubožica“, je ihtela Rožica. „Glej, hudobni sosed hoče nama prodati hišico, ker mu ne moreva plačati dolga . . . Danes sem ga prosila s solzami v očeh, naj še malo počaka, a zaman. Ne dá se pregovoriti, in vse prošnje so zastonj“ . . .

Tisto noč nisva spale skoro nič — in ko je prišlo jutro, sem hitela k sosedu in ga prosila, naj se naju usmili. A hudi mož je mrmral nekaj in me spodil . . . Od takrat je postajala Rožica vedno bledejša in kašljala je tako, da se mi je smilila v dno srca. A še vedno je hodila delat in se je mučila od ranega jutra do poznega večera.

Neko jutro pa ni mogla več vstati. Poklicala me je in mi rekla žalostno: „Gizela, danes proda sosed najino hišico . . . Pojdi k naši botri in ji reci, naj pride malo k nam.“ — Hitela sem urno k botri in jo pripeljala s seboj. In botra je stregla ves dan Rožici, mene pa je pogledovala tako čudno, da mi je postajalo tesno. Opoldne je prišel sosed; a ko je zagledal Rožico v postelji, je mrmral jezno in odšel.

Bilo je proti večeru, in z botro sva stali pri postelji. Jaz nisem slutila, da je sestrice težko bolna, in tudi ona sama ni mislila menda tega. A naenkrat začne močno kašljati. Kri se ji ulije iz ust, in ona omahne nazaj. Botra prižge svečko in jame plakati . . . Tedaj sem se spomnila tistega dne, ko so umrli mama, in naekrat se me je lotila težka misel: Rožica bo umrla!

„Rožica! . . . Rožica!“ sem ihtela obupno, a Rožica ni odprla več oči. Njena roka je bila že mrzla, kot led . . . Takrat je odšla tudi Rožica k očetu, k mamici, k sestrici, k zlatim zvezdam.“

Ostala sem sama — in danes zjutraj so pokopali Rožico . . . In zdaj grem, da poiščem stezico, ki me popelje v nebesa. Že ves dan hodim naprej, naprej k tisti stezici, da pridem tudi jaz k očetu, k mamici, k sestrici, k zlatim zvezdam.“

Gizela je utihnila in gledala žalostno v tla. Božji angel pa ji je položil roko na glavico in rekel:

„Gizela, sirota uboga, videl sem te tam gori nad oblaki, ko si jokala, in prihitel sem na zemljo, da ti pokažem tisto stezico.“

Gizela ga je pogledala radostno. „Oh, angel božji, pokaži mi jo, da pohitim k svojim ljubim!“

Angel je dahnil v njo — in Gizeli se je zdelo, da postaja hipoma trudna. Povesila je oči in jih zaprla. Obšla jo je sladkost, da ni vedela, ali spi ali pa v resnici čuje. Čutila se je tako lahko in prosto, kot da bi ne bila več na zemlji, ampak visoko gori v zračnih višinah. Zazdelo se ji je, da se dviga od zemlje, da jo drži božji angel na svojih mehkih rokah. Počasi je odprla oči in pogledala začudeno okrog sebe.

Resnično — bila ni več na zemlji, ampak plavala sta z angelom nad šumečim gozdom. Božji krilatec jo je držal na rokah in se je dvigal lahno kvišku. Začudeno mu je pogledala v obraz; kajti govoriti ni mogla. Angel pa se je nasmehljaj prijazno in ji rekel:

„Poglej doli na zemljo!“

Gizela se je ozrla podse in je zagledala pod sabo zeleno, mahovito trato, na trati pa je ležala deklica in v tej deklici je spoznala — samosebe.

„Ah, kaj je to?“ je vzkliknila vsa osupnjena in je pogledala v angela.

„Veš, Gizela, jaz sem smrtni angel. Prišel sem k tebi, da te odnesem kvišku v nebesa, in ti si umrla. Tam doli pa vidiš svoje truplo . . . Zdaj se pa dvigava kvišku, da prideš tudi ti k očetu, k mami, k Rožici, k zlatim zvezdam.“

„K očetu, k mami, k Rožici, k zlatim zvezdam,“ je ponavljala Gizela vsa blažena. Angel je plaval vedno hitreje, solnce je zahajalo in zlatilo sinje višine. Gizelina dušica pa je gledala vso to krasoto in se je smehljala kakor zlato solnce, ki je šlo za gore . . .

* * *

Stari logar Zdenko je šel skozi gozd proti domu. Veselo je žvižgal lovsko pesem in stopal hitro po stezi;

kajti solnce je bilo že zašlo in noč se je bližala . . . Pogledal je enkrat proti nebu in tedaj je obstal začuden.

Zagledal je visoko nad sabo zlat oblak, ki se je dvigal kvišku. In zazdelo se mu je, da vidi na tem oblaku dvoje krasnih bitij, ki se oklepata drugo drugega in gledata proti visokemu nebu . . . Logar je gledal ves zavzet kvišku in je snel klobuk z glave. A zlati oblak je postajal vedno manjši, zablestel je še visoko tam gori kot zvezdica in je izginil . . .

Še vedno je gledal logar proti nebu in preudarjal, kaj naj pomeni ta zlati oblak. Naposled se vzdrami in gre zamišljen naprej. — Pride že do zelene, mahovite trate in zagleda na tleh deklico. Misli, da spi; zato jo strese nalahko in zakliče:

„Hej, vstani in pojdi z mano!“

A deklica se ni genila — bila je tiha, mirna. Logar se je sklonil in jo je prijel za roko; a ta je bila že mrzla in trda. Položil je svojo desnico na njeno srce — a bilo je tiho, mirno . . .

„Moj Bog, mrtva je!“ je mrmral sivi mož. Rahlo jo je dvignil in jo položil na svoje roke. Zadnji žarki dneva so plavali na trato in obsvetljevali blede, smehljajoči obrazek Gizelin, njene oči so bile zaprte, zlati laski pa so ji padali v kodrih na belo čelo . . .

Solznih oči je gledal logar v ta lepi obrazek in tiho ihtel. „Gizela, o Gizela, tako si umrla!“ je vzdihnil. „Revica, sama si bila na svetu, in nihče te ni ljubil . . . Zakaj nisi prišla k meni, ti revica, da bi bila moja hčerka?“ . . . In logar je odšel naprej z deklico, prišel je domov. Z ženo sta jo še tisti večer položila na mrtvaški oder. Gorele so lučce, mnogobrojne cvetice so dehtele prijetno — a Gizela je ležala tiho med njimi, in blažen smehljaj ji je trepetal na ustnih . . .

Tretji dan pa so zazvonili zvonovi in pokopali so Gizelo. Še dolgo sta klečala logar in njegova žena, na gomili sta molila solznih oči za ubožico. Jutranje solnce se je smehljalo nad zemljo, tisoč rosnih kapljic je lesketalo na polju, in v bližnjem gozdu so peli ptiči . . . A logarjeva dva sta molila gorko za Gizelo in solze so se jima blestele na licih . . .

C. Slavin.

